

DELA VSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Št. 6.

V Mariboru, sreda 19. januarja 1927.

Leto II.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Mariboru,

Ruška cesta 5, poštni predal 22.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Maribor, Ruška c. 5, poštni predal 22.
Ljubljana, Poljska c. 12, poš. pr. 104.

Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1— Din. V oglasnem delu stane pekatna enostolpna vrsta 2:25 D. Pri večjem številu objav popust.

Volilci, zlomite reakcijo in vrzite politične sleparje ob tla!

Buržuazni politični sleparji se spet potikajo širom Slovenije, da preverijo stokrat prevarani narod za njegovo volilno kuglico, v tem neokusnem, prepozornem sleparskem poslu se odlikuje zlasti klerikalna stranka. Ona se sedaj

obrača na delovni narod in še posebej na delavstvo,

da glasuje za njene kandidate, češ, da je ona ljudska in socialna stranka. V resnici je ravno Slovenska Ljudska stranka skoziinskoz reakcionarna in nesocialna stranka.

Borbo za politično, gospodarsko in socialno osvoboditev delavstva in kmetov smo pokrenili in vodilni socialisti, edino mi socialisti, in nihče drugi, in v tej borbi nam je bil vedno najhujša, najstrupenejša in najnevarnejša sovražnica in nasprotnica ravno klerikalna stranka.

Dokazi: Socialisti smo prvi pokrenili borbo za splošno in enako volilno pravico, za soodločevanje širokih delovnih slojev pri vseh državnih poslih, in kdo je takrat najsrdečje nasprotoval tej naši zahtevi? Ali ni bila ravno klerikalna stranka od vsega začetka najnevarnejša zagovornica baronskih in grofovskih privilegijev nemškega veleposestva, nemške tlake nad slovenskimi kmeti, in sploh nad slovenskim delovnim ljudstvom? SLS je vodila takrat v dunajskem parlamentu in v Sloveniji sami fanatični boj proti splošni volilni pravici, češ, da je to heretična zahteva socialistov in prekucuhov.

Kaj pa z delavsko socialno politiko klerikalcev? Ali mislite, črnokutniki, da so že vsi železničarji pozabili na vaše nesramno postopanje proti železničarjem, ko so ti v letih devetdesetih začeli prvič graditi svojo strokovno organizacijo? Kdo je takrat nasprotoval železničarski organizaciji, kdo je zahteval nje razpust? Ali niste bili Vi klerikalci? Ali ni bil baš vaš dr. Krek, ki je bil sicer umen človek, ki je v parlamentu pod pritiskom vaše črne stranke Vandee zahteval in tudi dosegel razpust železničarske organizacije, preganjanje železničarskih zaupnikov? Ali ste na vse to pozabili?

Vi klerikalci ste začeli uganjati sleparijo, ko ste videli, da vas ljudstvo zapušča, da naša borba za osvoboditev delavca in kmeta jemlje vam pristaše in volilce. Takrat ste začeli v strahu pred vašo politično hegemonijo nad slovenskim narodom uganjati demagogijo s socialnim vprašanjem.

Kako ste pravzaprav razumeli socialno vprašanje in zaščito delavstva in kmetov, je pokazalo prav kmalu vso vaše javno delovanje, je pokazal zlasti prvi veliki železničarski štrajk v novi državi. Vi ste takrat nasilno zlomili ta štrajk, vaš strankin šef Korošec, je bil takrat minister prometa, on je šel z vsemi silami na delo, da se železničarski štrajk zadavi. Uspelo mu je, SLS je pa medtem pripravila doma veliki pokolj, na Zaloški cesti se je prelivala kri štrajkajočih, in ne sa-

mo odraslih štrajkajočih delavcev, tudi nedolžna osemletna proletarska deklica je morala pasti, da je bilo zadoščeno klerikalni želji po krvi in maščevanju. Takrat ste klerikalci v praksi pokazali, kako vi razumete socialno politiko in zaščito delovnega naroda. Mesto kruha ste mu dali svinec! Hijene ste! Krvni pijane pijavke ste!

In kako ste človekoljubni klerikalci skrbeli za slovenskega kmeta? Povejte no?

Kdo je bil proti temu, da se da kmetom zemlja, da bodo gospodarji na lastni zemlji in ne tlačani? Ali ne vi klerikalci.

Agrarna reforma je bila zahteva socialistov in oni so jo tudi uveljavili. Vi ste pa bili vedno najhujši njeni nasprotniki. Še danes, lažrjiva ljudska zalega intrigirate proti agrarni reformi, še zadnje dni so vaši škofje pošiljali na vse strani memorandum, da se zemlja ne sme razdeliti. Največji veleposestnik je črna roka, cerkvena posestva obsegajo najbogatejše in največje kose zemlje, vi pa ne daste, da se ta zemlja razdeli med kmeti, cerkveno posest ste obdržali v svojih rokah, medtem ko naš kmet lačen zemlje propada? Tako je v praksi vaša ljubezen do kmetov. Kmet naj bo tlačan, kmet naj služi vaši veleposesti.

Varali in klali ste delavce, varate in uničujete tudi kmeta! Vi ste stranka zapriseženih sovražnikov naroda, nihče ni toliko škodoval narodu, kakor Vi, klerikalci!

Stoinstoletja že vladate nad tem narodom, kaj ste storili zanj? Zasužnjili ste ga najprej cesarskemu in tlačanskemu Dunaju, zasušnjili ste ga nato centralističnemu Beogradu. Vašo prozorno igro z avtonomijo je narod spregledal. Avtonomija vam je bila le fraza, maska, zapeljiva beseda. Sami ste pa ves čas reševali centralizem, reševali centralistično radikalno in demokratsko ustavo. Povejte junaki, zakaj niste glasovali proti vidovdanski ustavi, zakaj ste se takrat odstranili iz parlamenta, ko je bilo treba s protiglasovanjem izpričati, da je Slovenski narod proti centralizmu? Ali niste doma gonili avtonomistično lajno, v Beogradu pa silili v centralistično vladno, kakor kozel na vrt?

Vaša avtonomija je pomenila po vaših pojmih le nadvlado klerikalne stranke v Sloveniji. V stvari ste bili vi ravno taki centralisti, kakor radikalni in demokrati. To je bila avtonomija za klerikalno stranko, da doma centralistično vlada, kakor vlada centralistično radikalna stranka v Srbiji in Radić v Hrvatski,

to je bila zahteva po razdelitvi posestnega stanja in oblasti v državi na srbsko, hrvaško in slovensko buržuazijo! Mi pa ne maramo ne za srbsko, ne za hrvaško in ne za slovensko buržuazijo, mi mrzimo in sovražimo ene in druge, ker so ene in druge enako sleparske, izkoriščevalne, tatinske in lopovske! Mi zahtevamo

vlado delovnega naroda, za delavsko in kmečko Jugoslavijo! Vam ta socialistična in prekucuska pesem ne ugaja, ker vidite v tem opravičeno opasnost za vaše razredne predprave — mi pa pojdemo po tej poti naprej, dokler ne privedemo ves delovni narod v en tabor pod eno zastavo, da zlomi reakcijo in vrže politične sleparje ob tla!

Kaj ste vi klerikalci, zagovorniki svobode, storili v prid demokracije v prid ljudskih svobodščin? Kako ste reagirali na gaženje najelementarnejšega ljudskega prava do združevanja? Ali ste delali na odpravi zakona za zaščito države. Še pred dvema letoma ste bili na vladi, ali ste takrat odpravili zakon o zaščiti države? Ali ste vi ljudska stranka, napravili iz tega kapitalno vprašanje? Ne!

Doma ste rohnili proti zakonu, doma ste napadali centralistični in reakcionarni Beograd, v Beogradu pa ste iskali prilike, da zlezete v vladno? Ali je to značajno, dosledno? Samo dejstvo, da hočeta srbski in hrvaški buržuaziji sami pleniti državo in deliti oblast je pripisati, da niste še v tisti vladi, kateri se ponujate! Še sedaj, ko je parlament v nevarnosti, ko grozi državni diktatura, še sedaj silite v vladno, se ponujate radikalom, in vi ste v Sloveniji sami sklenili volilni sporazum z radikali. V mariborski oblasti ste sklenili sporazum z radikali, ki bodo glasovali za vašo klerikalno listo, dobro se zavedajoč, da jim boste dobro služili i doma i v Beogradu kakor doslej.

V Mariborski oblasti ste se tudi združili z Nemci, s tistimi Nemci, na katere ste prej streljali in jih nam nprtovali kot denunciantno sredstvo napram vladi, z istimi Nemci ste se združili, ker ste spoznali, da so oni buržuji kakor vi, da ustvarite fronto kapitalistov proti združenim slovenskim in nemškim delavcem! Še enkrat ste pokazali, da so vam strankarski interesi in buržuazne predprave več, kakor blaginja naroda! Izdali ste slovenski narod v vseh pravicah.

Kako ste klerikalci branili narod proti obdavčenju? Kaj ste storili proti obdavčenju ročnega dela, kaj proti davljenju kmetov z najrazličnejšimi davki in prirezi? Zahtevali ste izenačenje davkov, nikoli pa niste povedali, kako si to izenačenje predstavljate. Uganjali ste tudi s tem vprašanjem najgršo in najpodlejšo demagogijo. Govorili ste o izenačenju davkov, ker niste hoteli povedati

to, kar smo trdili socialisti da se moreta rešiti slovenski delavec in kmet davčnega davljenja le, ako se uvede progresivno obdavčevanje. To se pravi le, ako se davčna zakonodaja postavi na stališče obdavčevanja premožnejših po načelu: Kdor več ima, več da, kdor malo ali nič nima, ta nič ne da! Ta socialistična zahteva vam ni šla v slast, ker ste vi za obdavčenje kmetov in delavcev, in ne za obdavčenje gospodarske.

Klerikalci ste povsod enaki. Kjer imate oblast, davite narod poli-

tično, socialno in kulturno. V Madžarski ste klerikalci na oblasti, pa davite in koljete narod, v Španski ste klerikalci na oblasti, pa davite in koljete narod, v Italiji pa vlada kruti Mussolini, i vi blagoslavljate njegovo početje in pravite, da štiti Mussolinija božja previdnost!

Povsod enaki ste, vedno enaki ste! Vas mora narod najprej vreči ob tla, da bo končno začel svobodno dihati in stopil v novo zgodovino!

Zonglerji posebnega kalibra so tudi radičevci. Tudi oni so prodali republiko za centralistični Beograd, za ministrske portfelje. Takega prekreta, kakor ga je napravil Radić, svet še ni videl! Krava igra z narodnimi interesi in stremljenji je bila to, in slovenski volilci morajo odkloniti radičevce, kakor jih odklanja danes ves hrvaški narod!

O demokratih pa niti ne govori. Stranka velekapitala in bankirstva, stranka velešpekulantov; delovni narod ne more imeti za nje ne simpatij, ne volilnih kroglic.

Proti vsem buržuaznim strankam brez razlike gremo v boj; vse so slabe, vse izkoriščevalne, vse sovražnice delovnega ljudstva!

V boj proti buržuaznim strankam, v boj proti klerikalizmu, proti radičevstvu, proti demokratom in radikalom in buržuaznim Nemcem, v boj proti strankam reakcije in narodne eksploatacije,

za pravo in zmagajo, za življenje in napredek, za socialne pravice, socializem!

Volilci, zlomite reakcijo in vrzite politične sleparje ob tla!

Hinavci!

Klerikalci so nepoboljšljivi. Njihove odvratne metode so se vsem poštenim ljudem priskutile, toda klerikalcem ni bilo nikoli za pošteno politiko in za poštene ljudi, zato se pač nič več ne čudimo, da se v politični borbi poslužujejo samo laži in lopovščine.

Klerikalni »Slovenec« piše n. pr. sedaj, da smo bili socialisti rezerva vlade pri sprejetju centralistične ustave. Grdi »Slovenec« prav dobro ve, da so bili v resnici rezerva vlade pri sprejetju centralistične ustave klerikalni poslanci, ki so se po dolgem zakulisnem in uspešnem razgovorjanju z radikali abstenirali iz one seje ustavotvorne narodne skupščine, na kateri se je sprejela vidovdanska centralistična ustava.

Socialistični kakor tudi komunistični poslanci so bili na tisti seji navzoči in so vsi glasovali proti centralistični ustavi, klerikalni poslanci pa niso prišli na sejo, ker so se tako domenili z radikali in demokrati in ker jih na seji ni bilo, da bi glasovali proti, zato je bila centralistična ustava sprejeta. Vlada je dobila takrat le par glasov večine. Ako bi bili klerikalni poslanci navzoči in glasovali proti ustavi, bi vidovdanska centralistična ustava ne bila sprejeta. Klerikalni poslanci so za časa glasovanja v skupščini čepeli v klubskih prostorih, kakor hitro so izvedeli, da je ustava z njihovo pomočjo sprejeta, so se pa vrnili v parlament. Radikalni in demokrati so jih prijazno in hvaležno pozdravili, socialistični, komunistični in zemljoradniški poslanci so jim pa klicali: »Nepoštenjaki, vi

sodnika ali absolviranega pravnika ali sodnega uradnika. Sodnik, absolvirani pravnik ali sodni uradnik ali oni, ki ga nadomešča, je predsednik volilnega odbora.

Predsedniki volilnih odborov imajo pravico glasovati v občini, kjer opravljajo na dan volitev predsedniško dolžnost, ako predložijo potrdilo, da so vpisani v abecedni volilni imenik svoje občine. To potrdilo se mora priključiti zapisniku volilnega odbora.

Čl. 17. Najdalje 15 dni pred volitvami določi upravno sodišče za vsako volišče po enega sodnika, odnosno sodnega uradnika ali absolviranega pravnika, za predsednika volilnega odbora. Če teh ni, določi upravno sodišče za preglednike volilnih odborov v prvi vrsti osebe, ki so dovršile kategorijo fakultete, če pa takih ne bi bilo dovolj, tudi osebe, ki so dovršile katerokoli strokovno šolo, samo če niso v policijski (politični), šumarski službi ali v službi agrarne reforme.

Kandidati ne smejo biti v svoji ednici predsedniki volilnega odbora ter morajo, ako so določeni, upravnemu sodišču poročati o tem.

Samo v tem izrednem in nepričakovanem primeru, da bi predsednik volilnega odbora, določen po upravnem sodišču, iz nepremagljivega vzroka ne mogel priti, ga nadomešča občinski predstavnik (predsednik občine) ali njegov namestnik v občini, kjer se vrši glasovanje samo na enem kraju.

V občinah pa, kjer se vrši glasovanje na več krajih, določi v tem primeru namestnik predsednikom volilnih odborov občinski odbor najprej iz članov občinskega starejšinstva (opštinskega suda, poglavarstva), kjer pa takih ni, iz občinskih svetovalec dotične občine ter jim o tem izda listino proti potrdilu. Kjer ni občinskih odborov, imenuje take namestnike predsednikom volilnih odborov pristojno sodno oblastvo izmed volilcev dotičnega volišča.

Upravno sodišče mora vsakomur, ki ga je določilo v volilni odbor, izdati proti potrdilu listino o imenovanju, podpisano po

predsedniku, in sicer osebam, ki stanujejo na sedežu upravnega sodišča, neposredno, drugim osebam pa po pristojnih oblastvih, ki morajo vročilnico takoj vrniti upravnemu sodišču.

Člen 18. Istotako mora najpozneje pet dni pred volitvami občinski odbor določiti enega svojega odbornika za člana volilnega odbora in enega za namestnika; kjer ni občinskih odborov, se postopa po členih 16. in 17.

Člen 19. Na dan pred volitvami ob treh popoldne se morajo vsi člani volilnega odbora ali njih namestniki sestati v poslopu, kjer se bo vršilo glasovanje, in tu sprejeti proti potrdilu od občinskega predstojništva (opštinskega suda) potrebno število skrinjic in zaboječkov s kroglicami, abecedni volilni imenik, knjigo za pisanje zapisnika, kandidatne liste, občinski pečat in drugo, kar je potrebno. Skrinjice morajo pregledati, se prepričati, ali so v redu, zlasti ali so usta skrinjic s platnenim prerezom, skozi katera gredo kroglice, dobro odprta in nezamašena; nato jih morajo pritrčiti na posebno mizo, nasproti mizi, za katero bodo sedeli člani volilnega odbora; potem morajo skrinjice zakleniti z vsemi tremi ključi ter jih zapečatiti, tako da so tudi usta skrinjic popolnoma zaprta. En ključ vzame predsednik volilnega odbora, drugega občinski odbornik, tretjega pa predstavnik ali njegov namestnik dotične kandidatne liste, ako je označen. Ako predstavnik ali njegovega namestnika ni, ker ni prišel ali pa ker ni označen, vzame predsednik volilnega odbora tudi tretji ključ. Na vsako skrinjico se mora zunaj prilepiti kandidatna lista.

Člen 20. Ko volilni odbor vse to izvrši, izbere potrebno število zapisničarjev in drugih pomočnikov ter sploh pripravi vse, kar mu bo potrebno drugi dan za sprejemanje glasov, mora o vsem tem napraviti zapisnik o tem svojem prvem sestanku ter v njem izrečno navesti število vsake skrinjice, kandidatno listo, ki pride nanjo, kakor tudi, da so vse skrinjice v pravilnem stanju in prazne.

(Dalje prihodnjič.)

njega strnili vse poštene in sposobne sile v narodu, in teh je dosti tudi pri nas, ter vsi podpirali etična in prosvetna stremeljenja pokrenitelja, Vidoviča, obraz, duša in značaj naroda bi bila kmalu prenovljena in sposobna razumeti najvišje cilje sodobne socialne dobe.

Klerikalizem in nacionalizem. Klerikalna stranka, katera povdarja, da je zastopnica slovenskega ljudstva, agitira zopet z ono nesramno lažjo, s katero je že pri zadnjih državnozborskih volitvah, namreč, da bodo v slučaju absolutne zmage klerikalcev pri oblastnih volitvah odcepili mar. oblast od Srbov in jo zvezali z Nemčijo. Tako se je že izrazil marsikateri navadni klerikalni agitator, v parlamentu so pa vložili klerikalci po zadnjih volitvah interpelacijo na notranjega ministra, v kateri so ga vprašali, ali mu je znano, kaj ljudje govore o odcepitvi mar. oblasti in kaj namerava podvzeti proti tistim, ki to vest širijo. Tako izgleda v praksi izrek: »Ne laži — in ne prešestvuj!«

Klerikalna polomija v Razvanju. V Razvanju so hoteli klerikalni agitatorji pridobiti nekaj ovčic zase, niso pa računali z razpoloženjem svojega ljudstva. Spontano so se zbrali tamošnji volilci in začeli klerikalcem in duhovnikom, ki so shod aranžirali, prepevati levite, toda ne v latinski, marveč v domači govorici. Padali so tako težki očitki in zlasti tudi žene so jim povedale, kar jim gre v takem štilu, da bi se ti prireditelji najraje izgubili. Shod je bil za klerikalce tako hrupna polomija, da se v Razvanju ves čas govori le o tem znamenitem shodu.

Maribor.

Brezposelni. Pripravljalni odbor za Organizacijo brezposelnih delavcev in drugih zaseb. nameščencev sklicuje v petek, dne 21. januarja ob 15. uri javni shod v »Ljudskem domu«, Ruška cesta 7. Pozivljajo se vsi sotrpini, delavci in delavke, ki zamažajo čakajo dela in podpor, da se shoda polnoštevilno udeležijo. Delo hočemo ali pa stalne podpore.

Pripravljalni odbor.

Ljudsko gibanje v Mariboru leta 1926. V letu 1926 je bilo v Mariboru rojenih 885 otrok (t. j. 472 moškega, 413 ženskega spola; med temi je bilo 36 mrtvorojenih, 188 nezakonskih otrok in 1 najdenček). Umrlo je 717 oseb in sicer 371 moških in 364 ženskih. Izvršilo se je 395 porok. Katoličanov je bilo rojenih 868 otrok, 690 oseb je umrlo in poročilo se je 361 parov. — Protestantov je bilo 5 rojenih (1 moškega in 4 ženskega spola); umrlo jih je 11 in sicer 5 moških in 6 ženskih oseb; poročilo se je 14 parov. — Pravoslavni je bilo rojenih 12 in sicer 4 moškega in 8 ženskega spola; umrlo jih je 16 in sicer 13 moških in 3 ženske osebe, med temi je bilo 12 vojakov; poročilo se je 20 parov. — Brez verskega izpovedanja: rojen 1 deček, civilnih porok 3. — Neugodno socialno življenje in še vedno trajajoča stanovanjska beda je vzrok temu, da imamo primeroma veliko število mrtvorojenih in majhno število porok pa tudi ogromno število nezakonskih otrok.

Iz delavskega sveta.

Brezposelnost v Sovjetski Uniji.

Na plenumu svesovjetskega centralnega odbora strokovnih organizacij je poročal Hindin o brezposelnosti v Sovjetski Uniji ter izvajal naslednje:

PRODUKTIVNA ZADRUGA KROJAČEV

R. Z. Z. O. Z. V MARIBORU, RUŠKA CESTA ŠT. 5.

se priporoča za izdelovanje obleke za dame in gospode po meri. — Lastna zaloga češkega in angleškega sukna vseh vrst. — Solidna postrežba.

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z. O. Z.

Ustan. 1898 MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36—38 Telefon 324
Prodajalne v Slomškovi ulici šte. 2 in na Glavnemu trgu šte. 18.

Moderno in higiensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pečivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju pečiva iz Delavske pekarne pri vseh prodajalnih pečiva na zavarovalno znamko D. P.

Dnevne novice.

Ljubljanska Leda ali »Socializem in vera«.

Slovenčev kokot je skočil na plot, privedel perot, zakukurikal berno—o—ti!

Naprejev labod priplul je naprot, prisedel na hlad, in vprašal: »Od kod?«

Odvrne kokot: »Imam trnjev pot, me delavstvo povsod hoče djati in rižot.

Kokošji moj rod boji se nezgod. Če olajšaš nam pot boš deležen dobrot.«

Pa je stuhtal labod: »Če bo mošnjček za god, in preužitek in kol, ti pomorem, gospod.«

Prisegla sta si zvestoba vse dni. Zagovarja odslej »Slovenec« — »Naprejev!«

Klerikalni shod v Mariboru je nudil najzgovornejšo sliko propadanja klerikalne stranke v Sloveniji. Ze dejstvo, da so klerikalci sklicali shod proti vabilom, in ne javni shod, govori jasno. Na samem shodu je pa bila vzlic temu navzoča dobra tretjina naših pristašev, ki so, kakor hitro je dr. Korošec omenil socialiste, unisono zaklicali: »Živela 1. skrinjica!« Dr. Korošec je govoril dober četrt ure in je moral še v tem kratkem času prekiniti svoj govor. Ves shod je stal pod utisom socialističnega občinstva, ki je primerno komentiralo ves potek shoda. Dr. Korošec je v Mariboru doma, v lastnem domu je sklical shod in proti vabilom, pa ga je rdeča pošast tudi tam obiskala. Minuli so lepi časi klerikalnega zmagovanja. Mase se vračajo k socialistom, ker so izpregledale igro in ne prizanesajo!

Gonja proti 8-urnemu delavniku. Zadnji dve leti stojita v znamenju nepretrgane ofenzive kapitala. Delavski razred se mora zadovoljiti z defenzivo, dostikrat proletariat še zavojevanih postojank ni mogel obdržati. Anglija je dala signal za splošen napad na proletariat. Z največjo silo so se vrgli na 8-urnik, tako da v nekaterih državah 8-urni delavnik ne obstoji več. Pri svoji agitaciji za 9 in 10-urni delavnik se poslužuje buržoazija najgrših sredstev. Interesantno je poročilo nekega francoskega gospodarskega strokovnjaka o vprašanju inozemskih delavcev v Franciji. To poročilo pravi: V Franciji živi

približno 2 in pol milijona inozemskih delavcev, ki dobivajo povprečno po 30 frankov dnevne plače, tako da se razdeli na leto med inozemske delavce 15 milijard. Od teh 15 milijard porabijo ti delavci 10 milijard v Franciji za živež, drugih 5 milijard pa gre čez mejo in so za Francijo izgubljeni. Ta strokovnjak pravi, da bi morali inozemski delavci delati dnevno še več in dalje, kot domači delavci. Kapitalisti bi pač radi, da popravi njihovo vsled vojne skrahirano gospodarstvo domače in tuje delavstvo.

Vidovičev prosvetno-etični pokret je izdal koncem leta 1926 bilanco svojega dosedanjega kulturnega dela. Častna in neprecenljivega pomena je ta bilanca. Leta 1926 je imel Vidovičev pokret 1346 javnih predavanj po mestih in vaseh. Obravnavalo se je predmete iz pedagogije, filozofije, etnologije, etike, ekonomije, poljedelstva in narodne prosvete. Na vsakem predavanju je bilo povprečno 160 poslušalcev skupno torej 215.360 poslušalcev! Osnovano se je 73 tečajev za nepismene v najrazličnejših krajih države, naučilo se je pismenosti 2350 oseb. Poslalo se je med narod 3 prosvetne ekspedicije s pros. Rocom, prof. Ljubičinčem in inž. Tuminom na čelu. Te ekspedicije so prepotovale v avtomobilu in na stroške pokreta vse kraje države od Djevdjelije do Maribora ter na svojem potu delila brošure, održevala predavanja in osnovala kulturno etične klube. V letu 1926 je razposlal Vidovičev pokret med narod do 200.000 zvezkov in brošur prosvetne in etične vsebine ter osnoval preko 50 klubov v vseh najvažnejših mestih države. Mnogi klubi so organizirali tečaje za odrasle ter razvili v svojem kraju veliko delavnost na polju narodne izobrazbe. Pokret se je udeleževal tudi na dobrodelnem polju ter izdal za podpiranje posameznih, ki se nahajajo v bedi, nad 80.000 Din. Vidovičev pokret je koncem leta razpisal tudi na tečaj za tri dobre drame in v to svrhu razpisal nagrade v višini 18.000 Din. Tednik »Novi Čovjek« in revija »Uz-gajatelj« sta glasila Vidovičevega pokreta in ta dva odlična lista sta v prvi vrsti razširila plemeniti Vidovičev pokret ne samo širom Jugoslavije nego tudi v inozemstvo. Vidovičev pokret v novi državi predstavlja edino veliko in svetlo točko v povojnem javnem, kulturnem in moralnem delovanju naše države, to je velika, neodvisna tekovina naše duševnosti, ki vstvarja in je vredna, da vstvarja našega novega človeka. Ako bi povsod uveljavila Vidovičev pokret, okolu